

Frisse Start, dat is de naam van het project Begeleiding Startende Leraren in de regio Noord-Holland en Zuidelijk Flevoland. De naam staat voor wat we beogen met het project: samen met opleidingen en scholen een frisse, succesvolle start voor beginnende leraren in het voortgezet onderwijs creëren.

De projecten Begeleiding Startende Leraren (BSL) worden gefinancierd vanuit OCW in het kader van de ambities die geformuleerd zijn in de Lerarenagenda 2013-2020 en in het sectorakkoord van het Voortgezet Onderwijs. De BSL-projecten zijn gericht op het versnellen van de professionele groei en het reduceren van de uitval van starters. Hiertoe worden driejarige inductie-arrangementen ontwikkeld.

Zie www.begeleidingstartendeleraren.nl voor meer informatie over het project BSL. Kijk bij regio Noord-Holland voor specifieke informatie over Frisse Start.

In deze nieuwsbrief vindt u informatie over:

- [Stand van zaken 2018, ICALT en BSL-trajecten](#)
 - ICALT-trainingen
 - Trajecten BSL, ontwerpen van inductie-arrangementen en vervolgbijeenkomsten
- [Het laatste projectjaar](#)
 - Data ICALT-trainingen
 - Digitale vragenlijst ICALT
 - Interviews starters, begeleiders en leidinggevenden
 - Van trainingen ICALT naar leerroutes didactiek en/of ..
- [Projectgroep](#)
- [Publicaties en sites](#)

Zie www.begeleidingstartendeleraren.nl voor meer informatie over het project BSL. Kijk bij regio Noord Holland voor specifieke informatie over Frisse Start.

Wilt u reageren? Neem dan contact op met onze projectsecretaris, Marijke Blom: m.h.blom@vu.nl.

Met vriendelijke groet, Marcelle Hobma en Jorien Vollaard, projectleiders Frisse Start

FRISSE START
SAVE THE DATE!

SLOTCONFERENTIE 27 JUNI 2019 08.30-12.30

We willen u na alvast van harte uitnodigen voor onze slotconferentie op 27 juni 2019. Aan een gevarieerd en rijk programma wordt gewerkt. Binnenkort meer nieuws! Save the date!!

Stand van zaken 2018, ICALT en BSL-trajecten

ICALT-trainingen

In juli 2018 stond de teller op 636 deelnemers voor ICALT-1 (werken met het instrument), 430 voor ICALT-2 (bepalen van Zone van Naaste Ontwikkeling), 122 voor ICALT-3 (gespreksvoering, activeren, differentiëren en/of leerstrategieën) en 122 deelnemers voor ICALT-op maat. De reacties op de trainingen waren onverminderd enthousiast en positief.

Voor dit jaar staan er nog 25 trainingen ingepland.

De oorspronkelijk streefcijfers voor zomer 2019 hebben we nu al ruimschoots gehaald.

Toch denken we dat er veel winst te behalen valt bij de inzet van het instrument ICALT en gerichte begeleiding op het terrein van pedagogische en didactische vaardigheden. Een effectieve inzet van het instrument vraagt om een visie op professionele groei van leraren en hun begeleiders, om leidinggevendenden die de groei stimuleren en faciliteren én om beleid en instrumenten (S.HRM) om dat mogelijk te maken.

TRAJECTEN BSL, ontwerpen van Inductie-arrangementen en vervolgbijeenkomsten

In 2017-2018 hebben 18 scholen/locaties van De Dam (ZAAM en ROC-TOP), Dunamare en OVO-Zaanstad het traject afgerond met het opleveren van het eindproduct BSL. Daarmee kwamen we op **73** scholen. De producten krijgen meer diepgang en de presentaties worden steeds creatiever. Een van de reacties: 'bijna alle teams denken in het begin, waar doen we moeilijk over, geef ons een goed voorbeeld en we maken er snel iets van voor onze school. Pas achteraf blijkt hoeveel erbij komt kijken, hoeveel er geleerd is en hoe belangrijk het proces is, zowel in de school als tussen de scholen!'.

In dit laatste projectjaar werken we met 7 scholen van SOVON, 3 scholen van VOvA, 6 scholen van PSG en een nog onbekend aantal scholen van Dunamare (3de traject) aan driejarige begeleidingsprogramma's voor starters en de voorwaarden voor succesvolle implementatie. Het streefgetal van 90 scholen hebben we daarmee dus ook bereikt.

Met deelnemers aan de eerdere trajecten organiseren we **vervolgbijeenkomsten** om BSL op de agenda te houden. We doen dit om de implementatie te volgen, te horen welke problemen er spelen en gezamenlijk te zoeken naar oplossingen. Ook om aandacht te besteden aan actuele ontwikkelingen rondom BSL en het onderwerp 'professionele groei, leven lang leren en loopbaanpaden'. Natuurlijk komt het beroepsbeeld van de leraar dan aan de orde, er wordt ook aandacht besteed aan onderwerpen als 'groenpluk' en 'praktisch organiseren van BSL'. Het is duidelijk dat het duurzaam implementeren van BSL om een lange adem vraagt en ook dat het uitwisselen van ervaringen en het delen van kennis en good practice veel meerwaarde heeft.

De Amsterdamse **lerarenopleidingen** zijn betrokken bij Frisse Start, de voorbereiding op de startersfase krijgt meer aandacht en dat geldt ook voor het perspectief van een leven lang leren (of ontwikkelen). Dit gebeurt met workshops, aan de hand van opdrachten en door het organiseren van arbeidsmarktoriëntatiebijeenkomsten waar ook alumni voor uitgenodigd worden.

naar begin

Het laatste projectjaar

Oorspronkelijk zou het landelijke project duren tot zomer 2017, alle regio's hebben gebruik gemaakt van de mogelijkheid om te verlengen tot zomer 2019. Dat betekent dat we nu echt aan het laatste projectjaar begonnen zijn. De activiteiten op het terrein van de ICALT-trainingen en de BSL-trajecten zullen we continueren, daarnaast starten we een aantal nieuwe activiteiten.

DATA ICALT-TRAININGEN

Naast de trainingen op locatie starten we opnieuw met een open aanbod voor de trainingen ICALT 1, 2, 3a, 3b, 3c en 3d bij de VU. Bij elke training zijn nog plekken beschikbaar. Voor aanmelding neemt u contact op met m.h.blom@vu.nl.

Donderdag 15 november 2018	13.00-17.00 uur	ICALT-3a gespreksvoering
Donderdag 6 december 2018	13.00-17.00 uur	ICALT-2
Donderdag 6 december 2018	13.00-17.00 uur	ICALT-3b activeren
Maandag 21 januari 2019	13.00-17.00 uur	ICALT-1
Maandag 21 januari 2019	13.00-17.00 uur	ICALT-3c differentiëren
Dinsdag 26 februari 2019	13.00-17.00 uur	ICALT-2
Dinsdag 26 februari 2019	13.00-17.00 uur	ICALT-3d leerstrategieën
Dinsdag 26 maart 2019	13.00-17.00 uur	ICALT-3a gespreksvoering
Dinsdag 26 maart 2019	13.00-17.00 uur	ICALT-3c differentiëren
Maandag 8 april 2019	13.00-17.00 uur	ICALT-3b activeren
Maandag 8 april 2019	13.00-17.00 uur	ICALT-3d leerstrategieën

Trainingen op locatie staan voor komend jaar al gepland bij: OVO-Zaanstad verschillende scholen, ICALT-1, 2 en 3a, VOvA verschillende scholen, ICALT-1

ROSA: KSH Hoofddorp, ICALT-1, 2 en 3a, Panta Rhei, ICALT-1 en 2, Mendelcollege, ICALT op maat
Scholen binnen ROWF, ICALT-1 en 2 en ICALT op maat

DIGITALE VRAGENLIJST ICALT

Sinds 2015 hebben in onze regio honderden mensen deelgenomen aan trainingen voor het werken met de kijkwijzer ICALT en het gericht kunnen begeleiden van startende (of meer ervaren) leraren in hun zone van naaste ontwikkeling op het terrein van didactisch handelen. Omdat we graag meer zicht willen krijgen op de wijze waarop de kijkwijzer ingezet wordt en op ervaringen en opvattingen van iedereen die deelgenomen heeft aan de ICALT-trainingen, hebben we een digitale vragenlijst uitgezet. Omdat de respons nog iets tegenvalt hebben we de deadline verplaatst naar 30 november 2018.

Heeft u deelgenomen aan één of meer ICALT-trainingen en heeft u de vragenlijst nog niet ingevuld?
Klik dan [hier](#). Hartelijk dank voor uw medewerking!

INTERVIEWS STARTERS, BEGELEIDERS en LEIDINGGEVENDEN

Sinds 2015 zijn we betrokken (geweest) bij 11 trajecten 'BSL, ontwerpen van driejarige inductie-arrangementen' voor ongeveer 90 scholen met vertegenwoordigers uit schoolleiding, begeleiders/coaches en HRM. Op dit moment voeren de leden van de projectgroep gesprekken met verschillende actoren én met starters uit deze scholen. We brengen zo praktijkervaringen en inzichten in beeld. De resultaten zullen we publiceren in de slotpublicatie Frisse Start en gebruiken we voor aanbevelingen voor het vervolg op Frisse Start.

VAN TRAININGEN ICALT naar LEERROUTES DIDACTIEK en/of ...

De trainingen die we vanuit Frisse Start organiseren zijn gericht op het leren werken met het instrument, op het bepalen van de zone van naaste ontwikkeling en het voeren van begeleidingsgesprekken met (startende) leraren over die zone en acties die tot verdere ontwikkeling leiden op het terrein van activeren, differentiëren en leerstrategieën. Uit inspectie-onderzoek blijkt dat veel docenten moeite hebben met de complexe didactische vaardigheden én tijdens onze trainingen blijkt dat veel begeleiders behoefte hebben aan verdere ondersteuning op dit vlak. In de projectgroep bekijken we op dit moment mogelijkheden om een aanbod te ontwikkelen voor docenten die door willen groeien naar het niveau 'expert didactiek' en/of 'expert begeleiding' (bovenste en onderste domein van het Beroepsbeeld van de Leraar).

Dit doen we in samenwerking met Opleidingscholen in NH en met het Amsterdamse project 'versterken van het lerarenberoep' (Taskforce Lerarentekort, Lijn 3) die vergelijkbare initiatieven ontplooiën.

naar begin

Projectteam Frisse Start

In het laatste projectjaar moeten we het zonder de bijdrage van Els Scheringa (VU) doen. Zij is aan het genieten van een sabbatical. We zullen haar zeker missen. Dat geldt ook voor Cocky van der Meulen (ROSA) die door ziekte afwezig is.

Heel blij zijn we met de komst van nieuwe projectleden. Vanuit de VU zijn dat Yke Meindersma en Hanna Westbroek. Vanuit het veld hebben we versterking door de komst van:

- Dianne van de Hoefakker – KSH (IRIS/ROSA)
- Carry Jeremiah-Quint - Haarlemmermeer Lyceum (Dunamare/H2O)
- Maaïke Jöbbsis - Zuiderzee College (OVO-Zaanstad)
- Elmar van Ee – Gerrit van der Veen College (ZAAM/De Dam)

Leden projectgroep

UvA – Natasja Maas	VU – Yke Meindersma en Hanna Westbroek
Inholland – Thomas Jager	HvA – Babette Meijer
ROSA – Lieke Kievits en Dianne Hoefakker	Dunamare/H2O – Carry Jeremiah-Quint
Esprit – Anneke Dekker	ZAAM – Elmar van Ee
ROWF – Hans van der Linden	OVO – Maaïke Jöbbsis
ZZP – Jan de Boer, René Grimbergen en Dolinda Rottschäfer	

naar begin

Publicaties en sites

- Een beroepsbeeld voor de leraar: over ontwikkelrichtingen en groei van leraren in het onderwijs. Marco Snoek e.a., november 2017
- Start to teach: inspiratiegids over aanvangsbegeleiding in het onderwijs. Sanne de Vos e.a., 2018, Garant, Antwerpen/Apeldoorn *In H.2 een beschrijving van BSL in Nederland*
- Startende leraren in PO en VO, goede begeleiding aan het begin van de loopbaan. Marco Snoek, 2018, Pica
- Anders organiseren, als oplossing voor het lerarentekort? VO raad, mei 2018
- De sluipende crisis: Waarom het onderwijs niet beter wordt. Rene Kneyber en Dorien Zevenbergen, Pronese, 2018
- De staat van Onderwijs 2018 <https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/staat-van-het-onderwijs>
- Beroepsbeeld van de leraar <https://www.beroepsbeeldvoordeleraar.nl>
- VO-raad en Stap 2 <https://www.vo-raad.nl/themas/professionalisering-schoolorganisatie/onderwerpen/328>
- Lerarenagenda 2013-2020, voortgangsmonitor voor de 7 ambities <https://www.delerarenagenda.nl/de-lerarenagenda>
- Voortgezet Onderwijs In Ontwikkeling, VOION: <https://www.voion.nl>